

חֹבֶרֶת

דף השבוע

מסכת כתובות חוברת כא

דף פג

קונטרס מלא מראי מקומות חשובות על כל דף ודף
כדי לסייע את הלומדים החשובים של מסגרת 'דף השבוע'

ויש בה ארבעה חלקים:

- א **עומק הדף** - ביאורים בעומק הגמ' ופירש"י, על פי דברי הראשונים והאחרונים
- ב **התוספות העיקריין** - הדגשה מיוחדת על התוספות הנחוצין ביותר, עם קצת מראי מקומות
- ג **הלכות הדף** - בכל דף נערך נידון אחד בהלכה הנובע מלימוד הגמרא
- ד **סוגיית הדף** - בכל דף נערכה סוגיא שלימה אחת עם העתקת מראי מקומות

עומק הדף

דף פג

תוכן

- א. בשיטת רשב"ג, מדין סילוק או מדין תנאי
- ב. ב' מהלכים בקושיית הגמ' 'אי הכי נשואה נמי'
- ג. היאך יזכה הבעל בפירי פירות אם הפירות שייכין להאשה
- ד. היאך תזכה האשה בפירי פירות אם הפירות שייכין להבעל

(א) בשיטת רשב"ג, מדין סילוק או מדין תנאי

- א. **משנה:** המשנה דנה לגבי בעל שאמר שהוא מסלק את עצמו מלזכות בנכסי אשתו לגבי זכות פירות ולגבי זכות ירושה. ומובא במשנה שיטת רשב"ג, שאף אם יאמר כן בלשון ברור, מ"מ לא יועיל לגבי זכות ירושה. וביאר טעמו, 'מפני שמתנה על מה שכתוב בתורה, וכל המתנה על מש"כ בתורה תנאו בטל'. [שרשב"ג נקט שירושת הבעל היא מן התורה].
- ב. **קושיית המשנה למלך:** המשנה למלך (הל' אישות פכ"ג ה"א ד"ה עוד) הביא בשם הראנ"ח להקשות, כיון דרשב"ג סובר דירושת הבעל דאורייתא, א"כ למה הוצרך לטעם חדש זה, דהו"ל מתנה על מש"כ בתורה, הא לכאו' גם בלאו הכי לא יועיל הסילוק, שהרי מבואר בגמ', שהטעם שמועיל הסילוק הוא משום דיכול אדם לומר 'אי אפשי בתקנת חכמים', וא"כ בדין תורה סילוק אינו מועיל.
- ג. **תירושו של המשנה"ל:** המשנה למלך תירץ, שאין הכי נמי, רשב"ג היה יכול לומר טעם זה, אלא שבא לחדש, שאף אם יעשה הבעל תנאי גמור בעיקר הנישואין שלא יזכה בנכסי אשתו, אעפ"כ לא יועיל לגבי ירושה, כיון שהוא מתנה על מש"כ בתורה. וכן תירץ בקובץ שיעורים (ב"ב אות ריב). ולפי דבריהם יוצא, שסברת רשב"ג דלא מהני משום מתנה על מש"כ בתורה, זהו באופן של תנאי, ולא באופן של סילוק.
- ד. **שיטת המהרש"א:** אולם במהרש"א (ד"ה והשתא) נקט דלשון 'מתנה' דאמר רשב"ג לאו דוקא הוא, אלא הכוונה היא לסילוק. נמצא, שיש ב' מהלכים בהבנת שיטת רשב"ג: א. לפי המשנה"ל, רשב"ג מייירי באופן של תנאי. ב. לפי המהרש"א, רשב"ג מייירי באופן של סילוק.
- ה. **חידושו של הקצות:** בספר עטרת שמואל (ד"ה רשב"ג) העיר, שלפי המהרש"א, שרשב"ג מייירי לגבי סילוק, מאי שייך כלל סברת רשב"ג 'כל המתנה על מש"כ בתורה תנאו בטל, הא לא איירי לגבי תנאי, אלא לגבי סילוק. וכתב, שצ"ל שמהרש"א נקט כדברי הקצות"ח (סי' רט ס"ק א), שכתב לחדש, שהכלל של 'המתנה על מש"כ בתורה תנאו בטל' שייך לא רק לגבי תנאי, אלא גם לגבי סילוק.

(ב) ב' מהלכים בקושיית הגמ' 'אי הכי נשואה נמי'

- א. **סוגיית הגמ':** הגמ' מקשה, היאך יכול הבעל להפקיע זכותו בנכסי אשתו ע"י סילוק, בלא מתנה גמורה. ומתוצאת הגמ', 'בכותב לה ועודה ארוסה', ומבארת הגמ', דמהני משום דאמר ר' כהנא 'נחלה הבאה לאדם ממקום אחר אדם מתנה עליה שלא יירשה, וכדברא דאמר 'האומר אי אפשי בתקנת חכמים שומעין לו'. ומקשה הגמ', 'אי הכי אפילו נשואה נמי. ונחלקו האחרונים בפירוש קושיית הגמ', כמו שיתבאר.
- ב. **פירושו של הפני"י:** כפשוטו, קושיית הגמ' 'אי הכי אפילו נשואה נמי' היא, דכיון דס"ל לרבא שיכול אדם לומר אי אפשי בתקנת חכמים [אם התקנה היא לטובתו], א"כ למה לא יוכל הבעל להפקיע התקנה גם לאחר הנישואין. וכן פירש הפני יהושע (ד"ה והתניא). ולפי"ז 'אי הכי' קאי על דברי רבא, שהאומר א"א בתקנת חכמים שומעין לו.
- ג. **פירושו של המשנה למלך:** אולם המשנה למלך (הל' אישות פכ"ג ה"א ד"ה ומיהו) צידד לפרש קושיית הגמ' באופן אחר, שאם נימא דסילוק מהני מנכסים שעדיין לא זכה הבעל בהם, א"כ לכאו' גם אחר הנישואין יועיל סילוק הבעל לגבי נכסים שעדיין לא נפלו לפני האשה. ולפי"ז 'אי הכי' קאי על דברי ר' ינאי, 'בכותב לה ועודה ארוסה', שכיון שחידש ר' ינאי שסילוק מועיל, א"כ נשואה נמי.
- ד. **תירוץ הגמ':** הגמ' מתרצת, 'נשואה ידו כידה' [או אפילו עדיפא מידה, עיי"ש]. וביארו האחרונים, שכוונת הגמ' בזה תלוי בב' מהלכים בקושיית הגמ'. לפי הפני"י התירוץ הוא, שאע"פ שיכול אדם להפקיע ממנו תקנת חכמים שהיא לטובתו, מ"מ אחר שחלה התקנה, וכבר זכה בנכסי אשתו, שוב אינו יכול להפקיע התקנה. ולפי המשנה"ל התירוץ הוא, שיש לבעל זכות בנכסי אשתו, אפילו בנכסים שעדיין לא נפלו לה.
- ה. **ביאור הסברא:** בספר עטרת שמואל (ד"ה אי הכי) ביאר הסברא, היאך זכה הבעל בנכסים שעדיין לא נפלו לאשתו, שעיקר זכות הבעל אינה בגוף הנכסים, אלא באשתו עצמה, ונכסיה הם שלו ממילא. [אולם עיי' ברבינו יונה (ב"ב מט. דס"ל), שבאמת מהני סילוק אפילו אחר הנישואין לגבי נכסים שעדיין לא נפלו לאשה בשעת הסילוק].

ג) היאך יזכה הבעל בפירי פירות אם הפירות שייכין להאשה

- א. **סוגיית הגמ':** הגמ' מבארת שיטת ר' יהודה, דס"ל שאפילו באופן שהבעל סילק עצמו מפירות, עדיין הוא זוכה בפירי פירות כל זמן שלא אמר להדיא שסילק עצמו גם מהם. ומבארת הגמ' החילוק בין פירות לבין פירי פירות, ש'פירות' היינו מה שנתגדל מנכסי האשה, ו'פירי פירות' היינו כגון אם תמכור האשה את הפירות, ולקחה קרקע, ונתגדלו פירות מאותה קרקע.
- ב. **ראיית התוס':** התוס' (לעיל עט: ד"ה פירא) הביאו ראייה מסוגיין שיש לבעל זכות גם בפירי פירות, ולא רק בפירות, שהרי מדברי ר' יהודה מבואר שהבעל זוכה בפירי פירות, ומסמתא כו"ע מודים לזה, אלא דר"י חידש, שאפילו אם הבעל סילק עצמו מפירות, הוא זוכה עדיין בפירי פירות. [אולם עיי"ש ברי"ף שחולק, וס"ל, שדוקא בציור שאין לבעל פירות, כגון שסילק עצמו מהן, בזה תקנו חז"ל שיזכה בפירי פירות].
- ג. **קושיית האחרונים:** הקשו הרבה אחרונים [עי' עטרת שמואל (ד"ה ר"י אומר)], היאך יתכן שיש לבעל פירי פירות באופן שסילק עצמו מפירות, הלא הפירות עצמן שייכת להאשה, ואיך יזכה הבעל בפירי פירות. [ואין לומר שהבעל זוכה בהן מדין נכסי מלוג, כמו שהוא זוכה בשאר נכסי האשה לגבי פירות מדין נכסי מלוג, שזה אינו, שבאופן שהבעל עצמו נתן ממון לאשתו, אינו זוכה בפירות, כמבואר ברא"ש].
- ד. **ביאורו של ר' ראובן:** בחי' ר' ראובן (ב"ב סי' יז) ביאר הענין, שזכות הבעל בפירי פירות אינה באה מכח זכותו בפירות עצמן, אלא שתקנו חז"ל תקנה חדשה, שיזכה הבעל גם בפירי פירות. וביאר, שהוצרכו חז"ל לתקן ב' תקנות, א' פירות, ב' פירי פירות, מפני שזכות הבעל בפירות עצמן אינה זכות גמורה, אלא זכות אכילה בלבד, ובלא תקנה חדשה לא היה זוכה הבעל בפירי פירות אם תמכור האשה את הפירות.
- ה. **מחלוקת הראשונים:** הרמב"ם (הל' אישות פכ"ג ה"ד) פסק, שמותר לאשה לכתחילה למכור פירותיה, ולקנות קרקע, והבעל יאכל הפירות. אולם הרא"ש חולק ע"ז, וס"ל, שהבעל יכול למנוע את אשתו מלמכור הפירות. ובחי' ר' ראובן (שם) ביאר, שיסוד המחלוקת הוא, שהרמב"ם נקט שיש לבעל זכות בפירות עצמן לגבי פירי פירות, אבל הרא"ש נקט שזכותו בפירי פירות לא חלה בפירות עצמן, רק בפירי פירות.

ד) היאך תזכה האשה בפירי פירות אם הפירות שייכין להבעל

- א. **סוגיית הגמ':** הגמ' דנה, לגבי בעל שסילק עצמו מפירי פירות, אך לא הזכיר פירות עצמן, האם עדיין הוא זוכה בפירות עצמן או לא. ומבואר, יש צד לומר, שהבעל זוכה בפירות, אבל האשה זוכה בפירי פירות.
- ב. **קושיית האחרונים:** הקשו האחרונים, היאך זוכה האשה בפירי פירות אם הפירות עצמן שייכין להבעל. וביארו קושייתם, שאע"פ שמבואר בגמ' שהבעל זוכה בפירי פירות אע"פ שאינו זוכה בפירות, זהו משום שיש לו זכות באשתו לגבי פירי פירות [עי' לעיל (סעי' ג)], אך אין לאשה זכות בבעלה לגבי פירי פירות, וא"כ היאך תזכה בפירי פירות. וכתבו האחרונים כמה מהלכים כדיד ליישב קושיא זו, כמו שיתבאר.
- ג. **מהלך א', אבי עזרי:** האבי עזרי (הל' אישות פרק כג) ביאר, שזכות הבעל בפירות אשתו אינה זכות גמורה, אלא זכות אכילה בלבד, אך הפירות עצמן עדיין שייכת להאשה, ולכן אם מכרה האשה הפירות ולקחה קרקע, והקרקע מגדלת פירות, הפירות שייכין להאשה ולא להבעל. וכ"כ הפני יהושע, וכתב, שמזה מוכח כשיטת הסוברים שזכות הבעל בפירות נכסי מלוג היא רק זכות אכילה.
- ד. **מהלך ב', ר' ראובן:** בספר עטרת שמואל (ד"ה איבעיא) כתב, שלפי דברי ר' ראובן (ב"ב סי' יז) ניחא, שהוא כתב, שתקנו חז"ל ב' תקנות נפרדות, א' פירות, ב' פירי פירות, ולפי"ז מובן שפיר, שאע"פ שהבעל סילק עצמו מזכותו בפירי פירות, מ"מ לא סילק עצמו מזכותו בפירות עצמן, ולכן האשה זוכה ממילא בפירי פירות.
- ה. **מהלך ג', החזו"א:** החזו"א (אהע"ז סי' עז אות טז) ביאר כעין הנ"ל, שהבעל סילק עצמו מפירי פירות, אבל השאיר לעצמו זכות בפירות, ונמצא שהפירי פירות שייכין ממילא להאשה, שאין לבעל זכות בהן. אך הוא כתב, שזה שייך לא רק לגבי נכסי מלוג, אלא כך הוא הדין בכל דבר, שיכול אדם למכור נכסיו לגבי פירות, ולשייר לעצמו זכות פירי פירות, ונמצא שהלוקח זוכה בפירות, אבל המוכר זוכה בפירי פירות.

דרף פג

בדין סילוק, אם הוא מן הנכסים או מעיקר זכות הבעל באשתו

גמרא:

וכי כתב לה מאי הוי והתניא האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה וידי מסולקת הימנה לא אמר כלום אמרי דבי רבי ינאי בכותב לה ועודה ארוסה

תמצית הסוגיא:

במשנה מבואר, שע"י לשון 'דין ודברים אין לי' יכול הבעל לסלק עצמו מלזכות בנכסי אשתו. ומקשה הגמ', היאך מועיל לשון זה, הא אינו לשון מתנה. ומתוצת הגמ', דאירי שאמר כן כשעודה ארוסה, קודם שזכה בנכסיה, ולכן מועיל לשון סילוק בלא לשון מתנה.

הראשונים הקשו קושיא עצומה, שאם אירי בעודה ארוסה, א"כ למה צריך הבעל לסלק עצמו, הלא מפורש במשנה לעיל (ע.ח.), שבין ב"ש ובין ב"ה מודים לגבי ארוסה, שאם מכרה נכסיה, שהמכירה קיימת.

הרמב"ן תירץ, דאירי כשלא מכרה הנכסים עד לאחר הנישואין, [ובנכסים שנפלו לה לאחר הנישואין], וכוונת הגמ', שכדי למכור נכסים אלו צריך הבעל לסלק עצמו מהם קודם הנישואין. אולם הרא"ש הביא ראייה מהירושלמי, שהבעל אינו יכול לסלק את עצמו בשעת האירוסין מנכסים שיפלו לאשתו לאחר הנישואין, כיון שעדיין לא באו לרשותו, ודלא כשיטת הרמב"ן.

ר' אלחנן ביאר יסוד המחלוקת בין הרמב"ן והרא"ש, דתלוי בגדר סילוק הבעל, אם הסילוק הוא מנכסי האשה, או מעיקר זכות הבעל באשתו. הרא"ש נקט שהוא מן הנכסים, ולכן ס"ל דלא מועיל סילוק בשעת האירוסין על מה שיפול אחר הנישואין, כיון שעדיין לא באו הנכסים לרשותו בשעת הסילוק. אבל הרמב"ן נקט שהוא מזכות הבעל באשתו, ולכן ס"ל דגם בכה"ג מועיל.

וכתב ר' אלחנן, שיש בחקירה זו עוד נפקא מינות.

א. אם יכול הבעל לסלק עצמו ממקצת נכסי אשתו, ולא משאר נכסיה, שאם הסילוק הוא מהאשה עצמה, א"כ א"א לסלק ממקצת נכסיה, אך אם הסילוק הוא מן הנכסים, א"כ אפשר לסלק ממקצת הנכסים.

ב. בגמ' מבואר שרק בירושת הבעל שייך סילוק, אבל לא בירושת הבן, ונחלקו הראשונים בטעם החילוק, רש"י ותוס' ביארו, שירושת הבן היא דאורייתא, משא"כ ירושת הבעל שהיא רק דרבנן, אבל הר"ן כתב טעם אחר, בירושת הבעל, בשעת הסילוק עדיין לא באה לו זכות הירושה, משא"כ בירושת הבן. וביאר ר' אלחנן יסוד המחלוקת, שהר"ן נקט, שסילוק הוא מעיקר זכות הירושה, ולכן ס"ל שאם היורש כבר זכה בזכות הירושה, שוב אינו יכול לסלק עצמו. אבל רש"י ותוס' נקטו, שסילוק הוא מן הנכסים, ולכן ס"ל דסילוק שייך גם אם כבר זכה היורש בזכות הירושה.

תמצית מראי מקומות

א. גמ'

קאי על הא דמבואר במתני', שע"י לשון 'דין ודברים אין לי' יכול הבעל לסלק עצמו מלזכות בנכסי אשתו, ומקשה הגמ', היאך מועיל לשון זה, הא אינו לשון מתנה, ומתוצת הגמ', דאיירי שאמר כן כשעודה ארוסה, קודם שזכה בנכסיה, ולכן מועיל לשון סילוק בלא לשון מתנה.

קושיית הראשונים

ב. תוס' עה: ד"ה לא

הקשה קושיא עצומה, שאם איירי בעודה ארוסה, א"כ למה צריך הבעל לסלק עצמו, הלא איתא במשנה לעיל (עח.), שאם נפלו לה נכסים עד שלא נשאת ונשאת, אמר ר' גמליאל, שאם מכרה נכסיה, שהמכירה קיימת. [עיי"ש מה שתירצו].

[וכן הקשו הרבה ראשונים בסוגיין].

תירוץ הרמב"ן

ג. רמב"ן ד"ה הא דתנן

תירץ, דאיירי בנכסים שנפלו לה לאחר הנישואין, וכוונת הגמ', שכדי למכור נכסים אלו צריך הבעל לסלק את עצמו מהם קודם הנישואין כשעודה ארוסה.

ד. רא"ש סי' א

הביא ראייה מהירושלמי, שהבעל אינו יכול לסלק את עצמו בשעת האירוסין מנכסים שיפלו לאשתו לאחר הנישואין, כיון שעדיין לא באו לרשותו. [דלא כשיטת הרמב"ן].

יסוד המחלוקת, ב' צדדים ביסוד סילוק הבעל

ה. אבני מילואים סי' צב ס"ק ו

ביאר סברת הסוברים שהבעל יכול לסלק עצמו אפילו מנכסים שעדיין לא באו לרשותו, שנקטו, שעיקר סילוק הבעל אינו מהנכסים, אלא מעצם זכותו באשתו.

ו. קובץ שיעורים אות רצח

ביאר, שיסוד המחלוקת תלוי בגדר סילוק הבעל, אם הסילוק הוא מהאשה או מהנכסים.

עוד ב' נפק"מ בחקירה הנ"ל

ז. קובץ שיעורים שם

דן, האם יכול הבעל לסלק עצמו ממצקת נכסי אשתו, ולא משאר נכסיה.

וכתב, שנידון זה תלוי בחקירה הנ"ל, שאם הסילוק הוא מהאשה עצמה, א"א לסלק רק ממצקת נכסיה, אך אם

היורש כבר זכה בזכות הירושה, שוב אינו יכול לסלק עצמו. אבל רש"י ותוס' נקטו, שסילוק הוא מהנכסים, ולכן ס"ל דסילוק שייך גם אם כבר זכה היורש בזכות הירושה.

ליתר עיון, קושיית המשנה למלך

יב. משנה למלך הל' אישות פכ"ג ה"א

דייק מדברי הטור, שאף לפי שיטת הרא"ש, שהבעל אינו יכול לסלק עצמו מנכסים שיפלו לאחר הנישואין, מ"מ יכול לסלק עצמו מנכסים שיפלו לה קודם הנישואין, אפילו אם עדיין לא נפלו בשעת הסילוק.

והקשה, מאי שנא זה מזה, הא בשני הציורים הנכסים אינם ברשות הבעל בשעת הסילוק.

יג. בני אהובה להגר"י אייבשיץ, להרמב"ם שם

תירץ, שכיון שהנכסים אינם ברשות הבעל בשעת הסילוק, לכן הסילוק מועיל רק לגבי נכסים שיהיו ראויים לסילוק בשעה נפילתם, ולכן הבעל יכול לסלק עצמו מנכסים שיפלו בעודה ארוסה, שבאותה שעה יהיו ראויים לסילוק, אך לא מנכסים שיפלו לאחר הנישואין, כיון שבאותה שעה לא יהיו ראויים לסילוק.

הסילוק הוא מהנכסים, א"כ שפיר אפשר לסלק ממקצת הנכסים.

ה. גמ'

מביאה בשם ר' כהנא, 'נחלה הבאה לאדם ממקום אחר אדם מתנה עליה שלא יירשנה'.

ופירשו הראשונים, 'ממקום אחר', שאינה ירושת אבותיו.

ט. רש"י ד"ה ממקום אחר

ביאר הטעם לחלק בין ירושת הבעל לבין ירושת אבותיו, שירושת אבותיו היא מדאורייתא, אבל ירושת הבעל אינה אלא תקנתא דרבנן.

[וכן פירשו התוס' (ד"ה כדר' כהנא)].

י. ר"ן ד"ה דהא אמר ר' כהנא

כתב טעם אחר לחלק בין ירושת הבעל לבין ירושת אבותיו, שלגבי ירושת הבעל, בשעת הסילוק [קודם הנישואין] עדיין לא באה לו זכות הירושה, משא"כ לגבי ירושת אבותיו, בשעת הסילוק כבר יש בידו זכות הירושה.

יא. קובץ הערות סי' מ אות ב

ביאר, שיסוד המחלוקת תלוי בחקירה הנ"ל.

הר"ן נקט, שסילוק הוא מעיקר דין ירושה, ולכן ס"ל שאם

ואח"כ יבם לא עשה ולא כלום ונפקא מינה לתקנתא דידה דלא מצי לזבוני מנכסי אחיו כלום, וי"מ ואי לית לה מראשון מאתים תקינו לה רבנן משני מנה וכן הוא הדין ונפקא מינה לנשאת לאחיו כשהיא בתולה.

ולא משמע לשון סלוק מגופה של קרקע אלא לשון סלוק שלא יערער עליו הלכך אינו מועיל להסתלק מגופו של קרקע אבל גבי אשתו ארוסה אינו אלא לשון סלוק שלא יזכה ולא ידון ויערער לזכות בנכסים.

ופי' הסוגי' כך הוא א"ר ינאי בכותב לה ועודה ארוסה שאינו צריך אלא לשון סלוק כדאמרן, ואם תאמר היאך יסלק עצמו מדבר שלא בא ברשותו הא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, כדרב כהנא כו', כלומר יכול הוא להתנות שלא יירשנה הואיל ועדיין אינו ראוי ליורשה ואינו דומה לאומר לאביו לא אירשך דהתם כיון שראוי ליורשו מעתה הוא זוכה וצריך ללשון מתנה ואין אדם מקנה דבר שלא בא לרשותו. וזהו פי' ממקום אחר שעכשיו אינו ראוי ליורשה, ולא כדברי המפרש שהיא מתקנת חכמים אלא אפי' למ"ד ירושת הבעל דאורייתא אתיא, וכדרבא וכו' כלומר אע"פ שיכול לסלק עצמו בלשון הזה ונתרוקנה הרשות לעצמה מן הדין יכול לבטל תקנת חכמים שאמרו שיהא אוכל פירות ואם מכרה בטל משום דהאומר אי אפשר בתקנת חכמים כגון זו שומעין לו וזו נמי לתקנתו היא. ואקשינן אי הכי נשואה נמי כלומר כיון שהאומר אי אפשר בתקנת חכמים שומעין לו אפי' נשואה נמי יהא תנאו קיים בפירות ובמכירה שאין זה צריך לא לשון מתנה ולא לשון סלוק אלא שיאמר אי אפשר בתקנת חכמים זו, ופריק נשואה ידו כידה וכיון שזכה בנכסים צריך לשון מתנה גמורה וזה אינו אלא לשון סלוק כדפרישנא לעיל. והיינו נמי דאמר רב יוסף מדין ודברים קנו מידו. והיינו דאמרין מסתברא מלתיה דרב יוסף בעורר על השדה דמתרעומת בעלמא הוא דסליק נפשיה ולא מזכותו אבל בעומד בשדה קנה דהא לית בה ערער הלכך מזכותו נמי סליק נפשיה.

ואי קשיא לך אליבא דרב יוסף הא דתנן בפרק מי שהיה נשוי (צ"ה א') ואם כתבה הראשונה ללוקח דין ודברים אין לי עמך וכו' ואקשינן עלה בגמרא וכי כתבה ליה מאי הוי ואוקימנא בשקנו מידה ואלו לרב יוסף קנין לא מהני, איכא למימר התם מודה רב יוסף דדמי לאשתו ארוסה, והכי אמרינן בירושלמי רבי יוחנן בשם ר' ינאי בשלא כנס אבל אם כנס אין אדם מאבד את זכותו בלשון הזה ואותבינן עליה ממתני' דמי שהיה נשוי ופריק שכן היא כותבת לו כל עורר שיש לי בשדה זו לא יהא לי עמך כלום כלומר שאף כאן אינו צריך אלא לשון סלוק, וא"ת א"כ בלא קנין נמי, איכא למימר דכיון דמשועבד לה מעתה צריך קנין דאי לא פטומי מילי נינהו ובמאי קני הלה. ולמאי דפריש רבינו הגדול ז"ל ורבינו האי גאון ז"ל נמי כ"כ בספר המקח קנו מידו ועודה ארוסה כלומר אי אמרינן שסלק עצמו אף מגופה של קרקע שלא יהא אוכל פירות, ליכא לאקשויי מההיא דלענין סלוק אפילו רב יוסף מודה אלא דהכא סבר בנכסיך אמר לה ולא בפירותיהן. ורב נחמן סבר כיון שלא היה צריך לקנין וקנו מידו לטפויי מילתא קא אתו ועל עיקר גופה של קרקע קנו מידו שאין קנין על מחילת מכירה ונתינה אלא על חליפי הגוף שיהא שלה ולא יהא אוכל כלום.

הכותב

דף פ"ג ע"א. הא דתנן דין ודברים אין לי בנכסיך כו', נ"ל שאפי' לנכסים שנפלו לה לאחר מכאן נמי מהני דאין הלשון הזה אלא לשון מתנה ואפילו על דבר שאינו בעולם אדם מתנה, תדע דהא נכסים שיש לה כשהיא ארוסה אע"פ שנשאת אם מכרה ונתנה קיים ככל הנשים שבעולם לפי סברת המשנה שהיא קודם שחזרו רבותינו ונמנו שמכרה בטל א"כ למה כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך על כרחנו לסלק עצמו מנכסים שנפלו לה כשהיא תחת הבעל שהיה בדין שאם מכרה ונתנה בטל, אבל בירושלמי אמר ר' ירמיה בעא קומי ר' זעירא כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך ונפלו לה אחר מכאן מהו ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו כו', אבל עדיין אני אומר שלא שאלו אלא על הכותב לה משנשאת אם אדם מסלק עצמו בלשון הזה מאותן נכסים שאין לה עכשו כשם שאדם מסלק עצמו בכך בכותב ועודה ארוסה והוא סובר כיון שנשאת ידו כידה אף במה שעתידי לבא לידה, וכך סוגיא ששם מוכחת, אבל בעודה ארוסה תנאו קיים בכל הנכסים שיבאו לידה לעולם. דין ודברים אין לי על שדה זו לא אמר כלום. פי' מאי אין לי לא יהא לי ולשון חכמים כך הוא, ולא אמר כלום משום דלאו לדיריה יהיב ליה ואפקורי נמי לא מפקר ליה ואין השדה זוכה בעצמו, מה שאין כן בעבד שאם אמר לו אין לי עסק בכך הוא מסולק ממנו והרי הוא משוחרר שבין גדולים בין קטנים קנו עצמם בני חורין כיון שזה עצמו סלק זכותו ממנו, שלשון זה אינו לשון מתנה אלא לשון סלוק זכותו מן הדבר כדי שיקנו הלה, ולפיכך גבי שדה לא אמר כלום דלאו לדיריה יהיב ליה ואפקורי נמי לא מפקר ליה כדברי רש"י ז"ל, ומיהו בגמרא הויגן בטעמיה במסכת כריתות דאמר ר"ל הנותן מתנה לחברו ואמר הלה אי אפשרי בה כל הקודם בה זכה ואותבינן עליה מהא ברייתא הכי והא ידי מסולקת ממנה דכי אי אפשרי בה דמי וקתני לא אמר כלום, פי' דמייין להדדי לפום מאי דפרישנא דהכא האי נותן מתנה בעי למיתן ליה למקבל שדהו וכי מסלק זכותיה מיניה הוה ליה כמי שנותן לו מתנה ואמר הלה אי אפשרי בה ולמאי דאמר התם כל הקודם בו זכה הכא נמי כל הקודם זכה דאיהו מפיך ליה מתותי ידיה שהרי מסלק ממנו כחו וזכותו ולא יהיב ליה להאיך, ופריק כי סליק נפשיה מדין ודברים מגופה דשדה לא סליק נפשיה, כלומר לישנא גריעא הוא

[דף פג ע"א - פד ע"א]

כמו עד עולם. לכן פסקו הגאונים זכרונם לברכה שהלכה כר' יהודה: **גמ'** מי רבי מיח האומר לאשמו. וכי כתב לה מאי היו והמניח האומר לחבירו דין ודברים אין לו על שעה זו ואין לו עסק בה וידי מסולקת הימנה לא אמר כלום. אמרי רבי רבי ינאי ככותב לה ועודה ארוסה [ב] ומסממא נמי מיירי דנפלו לה בעודה ארוסה * וקשה דל"כ אפילו אם לא כתב לה נמי מכרה קיים דהא אמן [ג] ועל דף ע"ח. עד שלא נשאת ושאת רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים וי"ל דמתני' דהכל כתנאי דאמרו לו [ד] והרמב"ם ז"ל [פכ"ג מה' אשוח] כתב דמסתלק הוא מנכסים שנפלו לה לאחר שנשאת דסקוק בעלמה הוא וצמא שאינו ראוי לו עדיין אדם מתנה שלא יזכה בו ונמיה בירושלמי לא משמע הכי דגרסי' התם אמר ר' ירמיה בעו קמיה דרבי וירא כתב לה דין ודברים אין לו בנכסין ונפלו לה לאחר מיתן מהו. ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו. ולא עדין לכתוב לה ועודה ארוסה מהם מנכסים כגון כר שדה. וקתני יש לכתוב דירושלמי מיירי דכתב לה אחר נשואין [ה] דכיון דידו כידה אין היסלוק מועיל לדבר שאינו ברשותו אבל בעודה ארוסה מהני סילוק אפילו לנכסים שנפלו לה משנשאת. ועדין כהנא דאמר רב כהנא נחלה הבאה לו לאדם ממקום אחר אדם מתנה על דבר שאינו ירשנה * וכדנצח דאמר רבא האומר אי

אופשי בחקנת חכמים בגון זו שומעין לו. מאי בגון זו כדבר הוה אמר רב דאמר רב הוה אמר רב יכולה אשה שמתאמר איני יוונת ואיני עושה. אי הכי אפילו נשאה נמי. אמר אבי גאון רב חיה. רבא אמר ידו עדיפא מידה. ונפקא מינה לשומרת יבס. איבעיא להו קנו מידו מהו. פישטי' דלבייתא קאי וקשה לר"י מה מועיל שם קנין למי הוא מקנה אותה. דדין ודברים אין לו בה אינו אלא דיון הפקר. הלכך נראה לר"י דלאשואה קאי דלא מהני דין ודברים משום דידו כידה ומציעא להו אי מהני קנין. ויש לקיים פירוש רש"י דיון שאומר לחבירו שהוא שוקף עמו והקנה לו מוכח שהוא מקנה לו השדה. ורב אלפס ז"ל כתב קנו מידו של צעל ועודה ארוסה מהו. וקשה דהא אפילו באמירה מועיל. וכוונתו שאם אמר דין ודברים אין לי בנכסין וקנו מידו אס' נתמלק גם מפירות וירושא. וקשה כיון דטעמא דלא נתמלק משום דיד צעל השטר על התחממהו ולא פסקו דבנכסין ולא בפירות. בנכסין ולא לאחר מיתה. לרב אשי מאי מהני קנין לדבר שאינו שלו בנשמתיה הלשון. וכן ככל מקום שאנו אומרים יד צעל השטר על התחממהו אטו אי קנו מיניה מתיה יד על העליונה. ופרש"י עיקר דקאי אביתא כדפרישית: אמר רב יוסף מדין ודברים קנו מידו. ורב נחמן אמר מוגפה של קרקע קנו מידו * =

הגדה"ה

א"ת אפי' נשאה נמי אחאי לא ילקח ממנו ויהי מחילה אינה צריכה קנין. וי"ל כיון שהסירות עדיין לא נא לידו אינו יכול ללקח. וי"ל דההיקף פ"י רש"י לא קשה מדי שאינו יכול ללקח ממנו כלום ברוב. מרדכי: =

הגדה"ה

פ"י דלמי הולך דרב הוה לומר דאפי' לטון ברוב חבתי מתקשרת נחלה הבאה לו לא יפלוטן טוב אפילו באשה לידו כדן מתנה עליה להפקח הימנה. אי נמי מיירי רחיה ללא חשש כיון דמתנה על עודה ארוסה הכי מאי דבר שאלו נא לידו. ושאלת לארון חפץ לקנות בית ויחולק סן לערך למכור והטעם אפילו עליו היכול להתנות עם אשתו כשם קנין פ"מ קן קתה לטו פ"ה ששטר חלשין נאמר לו חול לעכ עדין חיה מקבלת עליו כן וכמת השטר החולק לאור זה כיון דנשמת התנאי ה"ל דלבר' שטרין לא קנאו. וי"ל דלא תנאי למהדר דלא תנאי חתולק טעם דמדי צעל' כדאמר רבא דמתנה עליה של יירשנה ומינין מן נכסים שישו ככר טעול בן לפירות דאפי' לא אחר. וישלם מאיזר בר דרין וי"ל. כתב רב האי בשבירה וה' לטו אס' יתנה אדם עם אשתו קודם שישין ויכתב לה אין לי בנכסין כלום ואחר כך נשאת ומכרה מבייתה קיימת אפילו מנכסים החבויים בחמשה ימים מנכסי חלוק אפילו הם חתומים כדן נפלה אטו יוכל להילקח מיד הלקוחות וכתב רמב"ם מה שכתב אפי' נכסים החבויים בנכסיהם לא יתקן ענין לומר שחולו ככל פירי אפי' כ' נהיה. מרדכי: =

וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. וכן מלאמי בירושלמי (ה"א). ר' זעירב אשד יתנה גשם רב הכותב שדה ממנה לאשמו אין לו אכילה פירות. אמר רב מתנהו והוא מתינתא לא אמרה כן אלו הן פירי פירות מוכר פירות וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. לאו ככותב שדה לאשמו הוא ואת אמרת אין לו לא פירות ולא פירי פירות. רבי אמי צעי אילו אחר כתב לה אין לו אכילה פירות. הוא כתב לה לא כל שכן. ונראה דירושלמי פליג אגמרא דידן דבפרק חוקת המינים (דף נ"ג). פליגי אמוראי בצובר שדה לאשמו אס' הבעל אוכל פירות אי לא ומיזו דאס' נמן לה מתנה דאית אוכל פירות. הלכך לפוס גמרא דידן לא אמרין מוכר פירות וילקח בהן קרקע אלא אס' כן שייכה ולקחה בהן קרקע. אמר רב הלכך כרשב"ג. ויתא הכתב כותמה דק"ל צבר צממון מאזו קיים ירושלמי אמר ר' יוסי אלן דכתבין דאי אמות בלא בני כל מה דילה (כלתה) דמיהדר לבי נשא. מנאי ממון הוא וקיים. ור"מ ז"ל פוסק כרשב"ג. וי"ן פוסק ר"י לעיל בפרק קמח. וכן פסק בעל הלכות והוא ראייה מדגרסי' בירושל' ר' ירמיה גשם רב הלכך כרשב"ג שאס' מתה ירשנה. אבל לא לעיין דבריו שאמר מפני שמתנה עמ"ש בתורה מאזו צעל דמתנה עמ"ש בתורה דתנאו צעל בתנאי גוף. והכל בתנאי' ממון אן קיימין ולמה אמרו מנאי צעל שבסוף וזה כהן כלומר דלאחר מיתתה הוא יורשה. וזהו כמי שילקח ידו מנכסי אביו שאס' מת אביו גנו וירשו מפני שצחי אביו לא היה לו כלום בנכסיו כך הבעל. ה' אין לו צנוף נכמו אשמו צממה כלום. ודבר שלא לידו הוא לפיכך התנאי צעל וירשה לאחר מיתה. וירושלמי דאמר אי * אמות בלא בני כו'. ולא בתנאי הבעל מיירי אלא האב שבסוף נדוניה לבתו והיו כמתנה על מנת להחזיר. [ו] והרמב"ם ז"ל דמה ראייה זו של הירושלמי דודאי אס' היה כותב לה למתנתין ככותב לה ועודה ארוסה ומימיה עלה דרב כהנא נחלה הבאה לו לאדם ממקום אחר שלא ממשתמחו ושלא מאשמו נשאה שהוא ראוי לירש לה מכבר אלא בגון ארוסה שהיא עמידה להיות ראויה לו כשנשאה אדם מתנה עליה שלא יירשנה אבל באשמו נשאה אפי' מ"ק מודה דאס' מתה ירשנה. דהו כבן שילקח עצמו מנכסי אביו לפי שכבר הוא ראוי לירש וירושלמי מוקי רב למתני' ככותב לה משנשאת ופליג אגמרא דידן. ועוד מלתא דרב כהנא אולא כמ"ק אדם מתנה עליה שלא יירשנה. וכיון דליכא ראייה צורה אית לן ליימר כל מנאי צממון קיים *

הגדה"ה
 (ז) רב פוסק דירשם הבעל דרנן איז לפי דבריו היפה ירשנה הבעל חזרת כיוול. והמור קרני וית הפסדו כלן בני המשפחה וקובין איתו בע"כ לא לוקח משום פנים משפחה. מה"מ: =

הגהות הב"ה * בהגהות המתחיל פריי דלחכי וכו' הבא לו משמע דוקא שלא באחה עדיין לידו דאילו לטון טוב: * ג גם מפירי פירות אינו אוכל ואם לא סילק עצמו מפירות אף הקרקע שלקח מפירות הוא שלי: * ד אמר רבי יוסי אלן דכתבין אי מתת בלא בני כל מה דלא כלתה תהדר: * א וירושלמי דאמר אי מתת בלא:

הגדה"ה

לדיוט בנכסין ולא בפירותיו א"ל לומר הכי משה"ל לעיל דף ג' הוכרחו חוס' לומר ד"ע א"ל אמר דין ודברים אין לי בפירות ודברים אין לי בפירות נכסין אבל צ"ק מידעו שם מי חדש דאמר דין ודברים אין לי בנכסין ובפירותיו דמכרה בעל לזכיר דמשי המס אלא מאי איתו דומה למשנתיו משום חקת אולא. ונשים מסמיני טקוף דביהס ומיחו אס' לא כתב כו' דלכתי בפירות עמלן ליקח כ"ס קרקע והוא אוכל פירות ויד צעל השטר על התחממהו והבעל לא מסלק עצמו מפירותיה כ"ס כל זמן שהמה ענין אכל כשרוה למכרס וליקח טעם קרקע הוא אוכל פירות ושמעתא דין אולא אלינא דרב אשי ללא אוכל פירות אפי' כרש"י [ב] וכתבא דרב ביירי דנפלה בעודה ארוסה. דמתה שנפלו לאחר שנשאת לא מהני סילוק דין ודברים

הגדה"ה
 (ז) לבי דרב של ויחמי למיזו דין ודברים אין לי עמלן על שדה זו ואין לי עסק בה וידי מסולקת הימנה לא אמר כלום אפי' קנו מידו (ז) לפי"י אכל רש"י שירש דאס' קנו מידו מוגפה של קרקע קנו מידו. מה"מ: =

הגדה"ה

צבור [על קיינו] בין צעומ: [דף פג ע"ב] מ"ר אלו הן פירות ואלו הן פירי פירות. הכניסה לו קרקע ועשתה לו פירות הרי הן פירות מוכר פירות ולקח בהן קרקע ושעתה לו פירות הרי הן פירי פירות. והך ברייתא אחיא אלינא

הגדה"ה
 (ז) רב פוסק דירשם הבעל דרנן איז לפי דבריו היפה ירשנה הבעל חזרת כיוול. והמור קרני וית הפסדו כלן בני המשפחה וקובין איתו בע"כ לא לוקח משום פנים משפחה. מה"מ: =

הגדה"ה

לדיוט בנכסין ולא בפירותיו א"ל לומר הכי משה"ל לעיל דף ג' הוכרחו חוס' לומר ד"ע א"ל אמר דין ודברים אין לי בפירות ודברים אין לי בפירות נכסין אבל צ"ק מידעו שם מי חדש דאמר דין ודברים אין לי בנכסין ובפירותיו דמכרה בעל לזכיר דמשי המס אלא מאי איתו דומה למשנתיו משום חקת אולא. ונשים מסמיני טקוף דביהס ומיחו אס' לא כתב כו' דלכתי בפירות עמלן ליקח כ"ס קרקע והוא אוכל פירות ויד צעל השטר על התחממהו והבעל לא מסלק עצמו מפירותיה כ"ס כל זמן שהמה ענין אכל כשרוה למכרס וליקח טעם קרקע הוא אוכל פירות ושמעתא דין אולא אלינא דרב אשי ללא אוכל פירות אפי' כרש"י [ב] וכתבא דרב ביירי דנפלה בעודה ארוסה. דמתה שנפלו לאחר שנשאת לא מהני סילוק דין ודברים

הגדה"ה
 (ז) רב פוסק דירשם הבעל דרנן איז לפי דבריו היפה ירשנה הבעל חזרת כיוול. והמור קרני וית הפסדו כלן בני המשפחה וקובין איתו בע"כ לא לוקח משום פנים משפחה. מה"מ: =

הגדה"ה

לדיוט בנכסין ולא בפירותיו א"ל לומר הכי משה"ל לעיל דף ג' הוכרחו חוס' לומר ד"ע א"ל אמר דין ודברים אין לי בפירות ודברים אין לי בפירות נכסין אבל צ"ק מידעו שם מי חדש דאמר דין ודברים אין לי בנכסין ובפירותיו דמכרה בעל לזכיר דמשי המס אלא מאי איתו דומה למשנתיו משום חקת אולא. ונשים מסמיני טקוף דביהס ומיחו אס' לא כתב כו' דלכתי בפירות עמלן ליקח כ"ס קרקע והוא אוכל פירות ויד צעל השטר על התחממהו והבעל לא מסלק עצמו מפירותיה כ"ס כל זמן שהמה ענין אכל כשרוה למכרס וליקח טעם קרקע הוא אוכל פירות ושמעתא דין אולא אלינא דרב אשי ללא אוכל פירות אפי' כרש"י [ב] וכתבא דרב ביירי דנפלה בעודה ארוסה. דמתה שנפלו לאחר שנשאת לא מהני סילוק דין ודברים

הגדה"ה
 (ז) רב פוסק דירשם הבעל דרנן איז לפי דבריו היפה ירשנה הבעל חזרת כיוול. והמור קרני וית הפסדו כלן בני המשפחה וקובין איתו בע"כ לא לוקח משום פנים משפחה. מה"מ: =

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

קובץ מפרשים
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו: (ב) אלו בנות נכסי אשמו בחייה כו'. נ"ב אף לאחר חקנת אשה הבעל מוציא מיד לקוחות הריזו כולקוח ראשון ורבו עדיפא מידה וסיל להראש' דנמצא אפי' גוף בחייה ע"ש ע"ש: (ג) וי' ובטא' ע"ש ס' סט"ז צ"ל דסיל דבחייה לא הוה רק כקנה קרקע לפירות לכן מותר ומתירין ליה בחייה להראש' ע"ש. והי"ל להראש' לכתוב ולרשי' אויבי בשותף (נמוקי הגי'ים): (ד) ולבי דרב שלו כו'. ע"ן בהתפוסת מזה: [ארץ צבין]: (ה) לפי"י כו'. נ"ב צ"ע דאין פלוגתא כלל בשותף בין רש"י לר"י וכמתי' בתנתי' למעלה דברוי הראש' כיון שוה גמי' צורכה פ' חזקת ט"ג א' (נמוקי הגי'ים):

פרק תשיעי כתובות
 (א) תמי' יראכלתינהו

¹⁰¹ אם התנה בעודה ארוסה על נכסים שיפלו לה משנשא. ברא"ש ר"פ הכותב ירושלמי ר' ירמיה בעי קומי ר' זירא כתב לה דו"ד אין לי בנכסיך ונפלו לה לאחר מיכן מהו יש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו ולא דמי לכותב לה

סילוק מנכסים שפלו אח"כ

ועודה ארוסה דהתם הנכסים כבר ביד האשה וכתב שם הרא"ש דהירושלמי איירי שכתב לה אחר הנשואין וידו כידה אין הסילוק מועיל (ר"ל אפי' בקנין) לדבר שאינו ברשותו אבל בעודה ארוסה מהני סילוק אפי'

כשנפלו משנשא

לנכסים שנפלו לה משנשא ע"ש, ובטור כתב וז"ל בד"א שהנכסים נפלו בעודה ארוסה אבל אם נפלו לה משנשא אע"ג שהתנה בעודה ארוסה פרי"י שאין התנאי מועיל והרמב"ן כתב שהתנאי שהתנה בעודה ארוסה מועיל לנכסים שיפלו לה לאחר נשואין וכן הוא מסקנת א"א הרא"ש ז"ל עכ"ל:

ובמשנה למלך פכ"ג מה' אישות כתב ז"ל משמע מדבריו דנפלו לה מן האירוסין אפילו אחר הסילוק מועיל הסילוק אבל נפלו לה משנשא איכא פלוגתא ולר"י לא מהני. וצריך לעיין מה הפרש יש בין נפלו בעודה ארוסה לנפלו לה משנשא כיון שהסילוק היה קודם הנפילה עכ"ל:

כשנפלו בעודה ארוסה

והנראה לפענ"ד בזה היא. דבאמת סילוק מהני לדבר שאינו ברשותו אלא שצריך שיהי' לו כבר איוו שייכות בנכסים ולכך לא מהני סילוק קודם אירוסין דלית לי' שום שייכות בגווה. ומה"ט נמי לא מהני סילוק לנכסים שיפלו לה אחר שנשא. דאימת יחול הסילוק. דקודם שנפלו לה הנכסים ס"ל לר"י דאין להם שום שייכות כלל בנכסים מאחר שלא נפלו לה עדיין ולא חל הסילוק. מאי אמרת שיחול הסילוק בשעת נפילה דכיון דאמרי' דסילוק מהני לדבר שאינו ברשותו ה"ל קנין למ"ד אדם מקנה דבר שלבל"ע והוה כמו שדה זו לכשאקנה דמהני ג"כ למ"ד הכין. זה אינו רכיון דנפלו לה משנשא כבר זכה בהן הבעל וידו כידה ולא שייך בי' סילוק. להכי ס"ל לר"י דלא מהני סילוק לגבי נכסים שנפלו לה משנשא. אבל לגבי אותן נכסים שנפלו מן האירוסין אחר הסילוק אע"ג דהשתא לית להו שייכות בגווייהו בשעת הסילוק מ"מ כיון דסילוק מהני לדבר שאינו ברשותו ה"ל כמו קנין למ"ד אדם מקנה דשלבל"ע דחל הקנין כשיבא לעולם ה"נ כיון דלא חזר בו בנתים מהני הסילוק ודחל בשעה שנפלו הנכסים שהרי עדיין ארוסה היא ואו יש להן שייכות בגווייהו ומועיל שפיר משא"כ נפלו לה משנשא דקודם שנפלו אין להם שייכות כלל ואחר שנפלו מיד זכה בהם הבעל שהרי נשואה היא וידו כידה ואין מקום וזמן שיחול הסילוק. ודו"ק כי נכון הוא:

סילוק בדשלב"ל מהני כחסתלק בשעת נפילתו

בנשואה ל"ס סילוק

עוד שם במשנה למלך ז"ל וכתב הרא"ש דהירושלמי מיידי אחר הנשואין כיון דידו כידה אין הסילוק מועיל אבל בעודה ארוסה מהני הסילוק אפילו לנכסים שיפלו משנשא ע"כ ולפי פ"י זה פשיטא מאי דבעי ר' ירמיה הוא כיון שעדיין לא נפלו לה הנכסים אי מהני סילוק כי היכי דמהני בארוסה משום דלא באו ברשותו ולפ"ז לא ידעתי מה השיבו ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו אדרבה היא הנתנת דמשום דהוי דבר שאינו ברשותו מהני הסילוק

ביאור הירושלמי

דומיא דארוסה והרמב"ן ז"ל ביאר דברי הירושלמי הללו דכתב כיון שנשא ידו כידה אף במה שעתיד ליפול ולא מהני בה לשון סילוק כו'. אך בדברי הירושלמי הפירוש דחוק דעיקר חסר דהיינו ידו כידה ומה שהשיב ויש מתנה על דבר שאינו ברשותו הוא הפך הכונה דאדרבה מטעם זה ה"י ראוי שיועיל הסילוק עכ"ל. וכבר הקשה בזה בשטה מקובצת ר"פ האשה שנפלו ע"ש:

ונראה לענ"ד ביאור דברי הירושלמי והוא. הודאי אין מן הראוי שיועיל הסילוק אפי' בעודה ארוסה לנכסים שיפלו לה משנשא כיון דלית לי' שום שייכות בנכסים הללו שהרי עדיין לא באו לידה אלא הא דמועיל הסילוק לדעת הרא"ש אפי' לנכסים שנפלו משנשא היינו משום דהסילוק אינו מגוף הנכסים אלא מגוף האשה שמשלק עצמו שלא יזכה באשה בשעת נשואין למכירת נכסים ולפירות ולירושה ובאשה גופה כבר יש לו שייכות בגווה שהרי ארוסה היא לו וזכה בה בתורת אירוסין. לזה הא דבעי ר' ירמיה קומי דר' זירא כתב לה דו"ד כו' ונפלו לאחר מיכן. פ"י כתב לה אחר שנשא דו"ד כו' אי מהני הסילוק כיון שעדיין לא זכה בנכסים ולא שייך בי' ידו כידה. לזה השיבו ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו כלומר מ"מ לא מהני הסילוק. דאם באת לדרון הסילוק מגוף הנכסים וכי אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו שהרי אין לו שייכות בגווייהו שעדיין לא נפלו. ואם תאמר שיחול הסילוק על גוף האשה הא פשיטא לי' דכבר זכה בנשואיה. וגם לר' ירמיה הוי פשיטא לי' דנשואה ידו כידה ולכך לא איבעי לי' אלא בנפלו לאחר מיכן. ועיקר צד ספקו הוא משום דעדיין לא זכו בנכסים ולא הוי כידה. ולזה השיבו יפה אם באת מצד הנכסים ולכך לא הוי ידו כידה כיון שלא זכו עדיין בהן א"כ היאך אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו. אבל בעודה ארוסה מהני שפיר הסילוק אפילו לנכסים שיפלו לה משנשא ומשום דמזכות האשה הוא מסלק נפשיה שלא יזכה בה לפירות ולמכירה ולירושה וכיון דכבר זכה באשה במקצת משנתארסה כדאי' ר"פ האשה שנפלו אם זכה באשה דהכל בא ע"י זכות האשה לזה הוא מסלק עצמו מזכות האשה דאית לי' שייכות בגווה שלא יזכה אח"כ בנשואין בדברים הללו. משא"כ כתב לה משנשא לא מהני סילוק אפי' לנכסים שיפלו לה אח"כ. דאם מצד האשה כבר ידע השואל דתו לא מהני סילוקו דכבר זכה באשה וידו כידה ולא נסתפק ר' ירמיה אלא מצד הנכסים כיון דעדיין לא זכתה בהן האשה ועלה על דעתו שיועיל הסילוק לזה השיבו ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו כיון דמצד הנכסים אנו דנין לא מהני סילוק. אבל באמת אנו דנין מצד האשה ולכך בארוסה שפיר מהני שהרי יש לו שייכות בגווה וכנ"ל. ודו"ק:

הסילוק מזכותו באשה

חנכסים א"א להסתלק דין לו שייכות בהם

סילוק משנשואו קרקע שלב"ל מזכותו בגוף הללו א"א להסתלק

הנשואין שלא יהיה לבעל פירות וירושה ושקידש על דעת התנאי. ובהכי סגי ואין אנו צריכין לנכנס בכל הדחוקים שנכנסו הגאונים הנ"ל ז"ל בזה כן גלענ"ד והמשכיל יבין ויבחון:

בינו לבין עצמו, ואפשר דה"ט דמחילה אין צריך קנין משום דיכול למחול אפילו בע"כ של הלוח, דאינו כנותן להלוח, אלא שהמלוה מסלק שיעבודו, ובוה א"צ קנין וכמו הפקר דאינו מקנה לשום אדם, ובתוס' פירשו דקאי אנשואה דידו כידה, וקשה דכיון דידו כידה ה"ה כשותף עמה, ומ"ש דבשותף לא מהני קנו מידו מפני שאינו מקנה לשום אדם, א"כ ה"ב בבעל, ושמא י"ל דדוקא בשותף, דאפילו אם יסתלק מחלקו, לא יזכה השותף האחר בחלקו של הראשון ממילא וא"כ לא הקנה לשום אדם, אבל בבעל אם יסתלק מהפירות, ממילא יהא שייך להאשה כיון שהגוף שלה [עיי' ברשב"א גיטין ל"ז] וכיון דע"י סילוקו תקנה האשה, שייך קנין בכה"ג, אף דנקנה לה ממילא ע"י סילוקו. רצ"ו) ומדברי המ"מ פכ"ז מהל' אישות נראה דהוא קנין ממש כמי בשותפין, שהרמב"ם שם כתב דמהני קנו מידו גם בנשואה, והביא במ"מ מקור לזה, מפ' חז"ה מ"ג גבי שותפין, וכן הוא בר"י מיגש שם בב"ב שלמד משותפין דמהני קנו מידו לנשואה לענין פירות עיי"ש [ולכאורה לא היו צריכים ללמוד משם דהרי מבואר לעיל פ' דהיכא דליכא טעמא דרווח ביתה או שמא תכסיף יכול הבעל למכור לאחרים דמאי דקני ליה אקני ולמה לא יוכל למכור לאשתו כמו שמוכר לאחרים] ואין להקשות דנהי דמהניא מכירתו, מ"מ למה לא יחזור ויזכה אחר המכירה מדין בעל כמו שזוכה בשעת נישואין דהא גם עכשיו הוא בעל, די"ל כיון שהלוקח אוכל הפירות מכח מכירתו הוי כאילו הוא בעצמו אוכלו, ונראה כיון שהדין הוה גלמוד משותפין, א"כ היא מכירה ממש ולא סילוק, ולא מהניא בנכסים שיפלו לה אח"כ דאין אדם מקנה דבר שלב"ל [ולא כן כתב בס' בני אהובה].

רצ"ח בהא דאיבעי בירושלמי אם אפשר להסתלק מנכסים שיפלו אח"כ, פירשו בו שני פירושים: א) דאיירי בכותב ועודה ארוסה ומ"מ לא מהני סילוק בנכסים שעדיין לא זכתה בהן ולפי"ז מוכח דדין סילוק חל על הנכסים שלא יזכה בהן, בזה אפשר לחלק בין נכסים לנכסים. אבל אם נפרש שהסילוק חל על דין בעל שלא יחול בשעת נישואין, ואין הסילוק על הנכסים

כלל אין מקום לחלק מאיוו נכסים אפשר להסתלק וכן ג"מ מזה אם אפשר לו להסתלק ממקצת נכסים ולא מכולו, דאם הסילוק הוא מהנכסים, אפשר להסתלק גם ממקצתו, וכן מפורש ברמב"ם, שיכול להתנות שלא יירש רק מקצה נכסיה, אבל אם הסילוק הוא מדין בעל, א"א שיהא לו דין בעל לחצי נכסים ולא לחציין אחר. ב) דאיירי בנשואה ומיבעי ליה אי גם בנשואה יכול להסתלק בנכסים שעדיין לא זכתה ולפי"ז הא גופא מיבעי להו, אם הסילוק הוא מהנכסים, אפשר להסתלק גם בנשואה מנכסים שלב"ל, ואם סילוקו הוא מדין בעל, א"א להסתלק לאחר נישואין, וכן א"א להסתלק ממקצת נכסים. והרמב"ם שכתב דיכול להסתלק גם ממקצת נכסים, ע"כ מפרש כפירוש הראשון, ומ"ש הרא"ש לדעת הרמב"ם לפרש כפירוש השני, ט"ס הוא ברא"ש, ותחת רמב"ם צ"ל רמב"ן, וכן הוא ברמב"ן בחידושי ובמלחמות אבל ברמב"ם לא נזכר כלל מד"ז אם יכול להסתלק מנכסים שיפלו אח"כ, ודעת שו"ע בזה דלא כהרמב"ם וע"כ השמיט בשו"ע מ"ש הרמב"ם שיכול להתנות שיירש רק מקצת נכסים.

רצ"ט ובירושלמי פשיט דאין אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו, ובמל"מ פכ"ג מהל' אישות נתקשה בלשון זה לפירוש השני עיי"ש, וכבר קדמוהו להקשות כן הרשב"א וריב"ש בשיטה ר"פ האשה שנפלו, ולפי מ"ש דהספק בירושלמי היה בעיקר דין סילוק מהו, אם הוא מדין בעל או שלא יזכה בנכסים, ולזה פשט דמנכסים א"א להסתלק דאין אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו, וע"כ הסילוק הוא שלא יחול עליו דין בעל, וא"כ לאחר נישואין א"א לו להסתלק שכבר חל דין בעל עליו.

ש בהא דלא מהני סילוק בנחלת אבותי, הביא במ"מ ריש הל' נחלות הטעם לדעת הרמב"ם משום שלא באה לו ע"י מעשיו, והיינו מפני שכבר חל עליו דין יורש, וצ"ע לפי מ"ש למעלה לדעת הרמב"ם דסילוק הוא מהנכסים ולא מדין יורש, דמה"ט יכול הבעל להסתלק מחצי ירושה, א"כ לא מהני טעמא דשלא ע"י מעשיו באו לו, ובהדיא כתב הרמב"ם

קס

קובץ

סימן ב'

הערות

(ה) ובאבילות קיי"ל כאצא שאל, דיוס ז' עולה לכאן ולכאן, אף דלענין נזירות לא קיי"ל הכי, והטעם משום דאבילות דרבנן. וברא"ש פ' אלו מגלחין [מד"ק פ"ג סי' ל"ג] הביא דעת הסוברין דשמע ביום ל' הויה שמועה רחוקה כשומע לאחר ל', וטעמם משום דמקצת היום ככולו. ונראה שדבריהם הן לפי מאי דקיי"ל כאצא שאל דקובר מתו ז' ימים קודם הרגל בטלה ממנו גזרת ל', דיוס ז' כלאחר ז', וה"ה יוס ל' כלאחר ל', אבל לתכמים דיוס ז' אינו כלאחר ז', ה"ה דיוס ל' אינו כלאחר ל'. וצוה יש מקום ליישב מה שהקשו על שיטה זו [רא"ש שם] מהשומע בשבת ולמוז"ש נעשית רחוקה, דמשמע הא בחול כה"ג הויה שמועה קרובה, אף דשמע ביום ל', וי"ל דנקט מילתא פסיקא אליבא דכו"ע דשמע בשבת, הא בשמע בחול תלוי בפלוגתא דאצא שאל ותכמים:

(ט) בסוגיא דספ"ז דנזיר (ט"ו ע"ב) גירסת רש"י שם דהא דפטורה מלעשות פסח שני מטעם טומאת התהום, הוא משום דס"ל מקצת היום ככולו. וזרין ביאור, דאפילו לא ס"ל מקצתו ככולו, הו"ג טומאת התהום, שמה לא תראה היום. ונראה דטומאת התהום לא הותרה אלא היכא שהספק הוא בטומאה, ולא אם הספק בטרה, ומשו"ה למ"ד מקצת היום ככולו יש טהרה לפנינו, והספק הוא שמה תתחדש אח"כ טומאה למפרע, אבל אי לא ס"ל מקצתו ככולו, הספק הוא להיפוך, שמה תתחדש טהרה למפרע. ודוגמא ממש לחילוק זה נמצא בחידושי הר"ן (חולין ל"ו ע"א) גבי שחיטה, צין מ"ד ישנה לשחיטה מתחילה עד סוף למ"ד אינה לשחיטה אלא בסוף, דמתחלת שחיטה מיתלי תלי וקאי אם יהא הגמר בהכשר, עיי"ש היטב ותמצא:

(ו) והרא"ש כחז שם, והוא מדברי הרמב"ן בתורת האדם [ענין שמועה], דלא אמרינן מקצת היום ככולו אלא היכא דנהג אבילות ולא בשמועה. וז"ע, דהא דסגי בנהג אבילות במקצת יום, הטעם הוא משום דמקצת היום ככולו, ולא איפכא דמקצת היום ככולו משום שנהג אבילות, דטעמא דאצא שאל באבילות הוא כסדרת ר' יוסי צוז וצבה, דיוס אחד עולה לכאן ולכאן. ושמה י"ל, כיון דלא קיי"ל כר' יוסי, רק באבילות הקילו משום דהוא מדרבנן, ולא הקילו אלא אם נהג מקצת אבילות:

סימן ב'

(א) בתב בשו"ת הרשב"א ח"ד (סי' כ"ב) ח"ל: ועוד דבר מן דין, כל שמנשה ראוי לירש ואין אחר ראוי לירש עמו, אע"פ שסילקו מנכסיו, כל שלא נתן לאחר, ממילא הוא יורשן, דמאן לירות, אטו בר קשא דמתא לירות, והאחיות וצנייהן כנכרין גמורין הן במקום מנשה הראוי לירש. ואינו דומה למשנתנו [ב"ב קכ"ז ע"ב] דלא יירש עם אחיו, דמשמע מינה דטעמא דלא אמר כלום הוא דוקא מפני שהתנה על מה שכחצו בתורה, הא לאו הכי היה מסולק מהם ויהיו שאר אחין יורשין ממילא ואע"פ שלא נתנם להם בפירוש, דשאי החם שכולן ראוי לירש, וכל שנתחלק האחד, השאר יורשין את הכל, אבל כאן שאין עסק לאחיות ולצנייהן בירושת בנימין במקום מנשה, למה יטלו בני האחיות, ומה להן עסק בנכסים אלו יותר מנכרין דעלמא. ותדע לך, דגרסינן בירושלמי צפ' הכותב [כתובות פ"ט ה"א], גבי מתניתין דבחי"ן ובמותך אם מתה לא ירשנה, רבי יוסטנא בעון מיניה דרבי יוחנן מתה מי יורשה, ואמאי לא איפשיטא להון שהאחים יורשין אותה כיון שנתחלק הבעל מירושמה, אלא ה"ע, משום דס"ל דבמקום בעל, שהוא היורש בכל נכסיה, אחיה כנכרים הם אצל ירושמה, וממילא נשאר הבעל, כל שלא נתנה היא הנכסים לאחרים בחייה, ואמר להו ר' יוחנן דלא, דשאי הכא דהבעל כתב זה כשהיא ארוסה, ובאותה שעה עדיין לא היה לו זכות בירושמה, שאין ארוס יורש, והאחין יורשין הן באותה שעה, ולפיכך כשנתלקו בני הבעל נשארו האחין יורשין דמעיקרא עכ"ל. ועיין בתוס' פרק חזקת (דף מ"ט) ד"ה וכדרב כהנא, וי"ל דשאי ירושה דנפלה קמיה דבעל, דירשי האשה כנכרים הם לגבי הבעל, ולכך אין יכול להסתלק וכו' עכ"ל, וזה כסדרת הרשב"א:

(ז) לרעת הראב"ד שהביא הרא"ש [שם סי' ג'] דתספורת בשלשים אסור מדאורייתא, קשה דא"כ איך רגל מבטל גזירת ל', דהא חנינות דאורייתא נוהג גם ברגל, כמ"ש רש"י בנזחים (ק' ע"ב) ד"ה רבה בר רב הונא עיי"ש:

(ח) ב"ש הרא"ש [שם סי' ל"ב] בשם הר"מ מרוטנברג, דע"א וכל הפסולין, כיון דנאמנין בעדות אשה להחירה, נאמנין ג"כ לענין אבילות מק"ו, והוא כדעת תוס' כתובות (נ"ג ע"א [ד"ה שאין אבין] בפירוש א', דטעמא דחזרו צ"ה להורות דכברי צ"ש [בבמות קט"ו ע"ב] הוא משום ק"ו ולא מטעם מדרש כתובה. אבל קשה, דהא האי טעמא איפריך שם, מנינו [ש]אין [ה]אחין יורדין לנחלה על פיה(ן), ועל כרחק הטעם משום מדרש כתובה, ולענין אבילות לא שייך האי טעמא כלל.

ובעיקר הק"ו התרמס ערוה החמורה לא נחיר ממון הקל, קשה דאדרבה ממון חמור, דלא מהני רובא להוציא ממון, ובאיסור ערוה אזלינן בתר רובא להחיר. וכעין זה הקשו בתוס' ספ"ק דצ"מ [ב"ב ע"ב ד"ה איסורא], ולתירוטס הראשון שם אחי שפיר עיי"ש:

(ז) וביאור דבריו נראה, דס"ל להרשב"א, דסילוק לא מהני לדין יורש, אלא שלא יזכה בנכסים. וכבר נחלקו

זוה מוס' [סו] והר"ן [כתובות ר"פ ה' ה' ה' ה' ה'] צפירושא דנחלה הבאה לו לאדם ממקום אחר, דמוס' פירשו דהיינו נחלה דרבנן, לאפוקי ירושת האב דהיא דאורייתא, והר"ן כתב דטעמא דאינו יכול להסתלק מירושת אביו, אינו משום דהוי דאורייתא, אלא מפני שכבר יש לו דין יורש, ומשום דצדק קודם יצום יכול להסתלק מירושה שחפול לו ע"י היבום, כמ"ש הר"ן ס"פ האשה שנפלו, לדעתו הסילוק הוא על דין יורש, וכיון שהבן חייב משנולד יש לו דין יורש בנכסי אביו, אף שעדיין אין לו זכיה בהנכסים, מ"מ אינו יכול להסתלק. ודעת מוס' דסילוק אינו על דין יורש, אלא על זכות הנכסים, ומשום דגם צדן היה שייך דין סילוק, אי לאו טעמא דהוי דאורייתא:

ויאסרו העבדים מלאכול עכ"ל. והיינו, דצרישא איירי שאין שם בניס, רק העובר, ובסיפא מיירי שיש בניס אחרים. ומקור דבריו צנדה (מ"ד ע"א): אמר רב שמת כגון שיש לו שתי נשים, אחת גרושה ואחת שאינה גרושה וכו'. ובמוס' [סו] הקשו, דל"ל לרב שמת לאוקמי שיש בניס אחרים, אפילו אין שום בן אחר, אוכלין בשביל המשפחה כולה, כדאמר שמואל צפ' אלמנה, ומירצו דרב שמת פליג אדשמואל וס"ל דיש זכיה לעובר, אלא דאין חוששין למיעוט, אבל הרמב"ם צפיהמ"ש שם צנדה [מ"ג ע"ב] הביא ג"כ אוקימתא דרב שמת, וכתב הטעם דאין זכיה לעובר עיי"ש, ולפי"ז תיקשי, למה לא יאכלו בשביל המשפחה כולה לרב שמת כמו לשמואל, ובמאי קמיפלגי:

ג) ונפק"מ בין שני הפירושים, אם אפשר להסתלק מחצי ירושתו, דאי נימא דהסילוק הוא מזכיה הנכסים, שפיר יכול להסתלק מחלק מהן, אבל מדין יורש אין שייך להסתלק לחצאין. וכן אם יוכל הבעל לאחר נישואין להסתלק מנכסים שלא זכתה בהן האשה עדיין, דאי נימא דהסילוק הוא מדין בעל, לא מהני כה"ג, שכבר יש לו דין בעל משעת נישואין, אבל אם נאמר דהסילוק הוא שלא זכיה בנכסים, אפשר להסתלק כה"ג, שעדיין לא זכה, עיין ברא"ש ר"פ הכותב [כתובות פ"ט ס"א] בשם הירושלמי.

ה) ושמעתי מ"מ מו"ר הגר"ם הלוי זצ"ל דהא דאין עובר יורש למ"ד אין זכיה לעובר, אין הכונה שאין לו דין יורש כלל, אלא דאינו יכול לזכות בהנכסים, ונפק"מ שאם מת העובר במעי אמו, שפיר יורש להורים לקרוביו מדין משמוש נחלה. וזוה יתבארו דברי הר"י מיגש התמוהין בר"פ מי שמת [מ"ב ע"ב] — הוצא שם בש"ט — שכתב דהא דאין זכיה לעובר, דוקא שאח"כ נולד חי, אבל אם מת במעי אמו יש זכיה לעובר עיי"ש, עכ"ד. וי"ל דזוה פליגי שמואל ורב שמת אם אוכלין בשביל המשפחה כולה, דרב שמת ס"ל כדברי מו"ר ז"ל, דאף שאין העובר יכול לזכות בהנכסים, מ"מ יש לו דין יורש, והמשפחה כולה כנכרין גמורין הן אלא הירושה, כמ"ש בשו"ת הרשב"א דאפילו אם יסתלק הבן מלזכות בהנכסים, מ"מ אין הבנות יורשות, דאין להן דין יורש כלל במקום בן, אבל אם יש בניס אחרים, הן יורשין גם חלק הראוי לעובר, כיון דאין העובר יכול לזכות בחלקו, ומשום מפליג רב שמת בין אם יש לו בניס אחרים או לא. ושמואל ס"ל דאין לעובר דין יורש כלל, וכמאן דליחא דמי, ומשום דהא אוכלין בשביל כל המשפחה:

ו) ונפק"מ הרשב"א הוא כפירוש מוס', דאינו יכול להסתלק מדין יורש, אלא שלא זכיה בנכסים, ומשום דכתב לחלק, דאפילו אי היה מועיל סילוק צדן בין הבנים, מ"מ לא יועיל צדן בין הבנות או בין האחין, דצדן בין הבנים, כיון שכל אחד מהן מצד עצמו ראוי לירש כל הנכסים, אלא שאחיו מפקיע ממנו, וכיון שנסתלק האחד מלזכות, ממילא זוכה השני בכל הנכסים — וה"ה אם יהיו הנכסים אסורין בהנאה לאחד מהבנים, אם נאמר דאין ירושה באיסורי הנאה, זכיה השני בכל הנכסים — אבל צדן בין הבנות, דאפילו אם יסתלק הבן מלזכות בהנכסים, מ"מ לא נסתלק מדין יורש, דע"ז לא מהני סילוק, וכיון שיש להבן דין יורש גם אחרי הסילוק, חשונה הבת כנכרית אלא הירושה, דירש מאוחר אין לו דין יורש כלל במקום מוקדם. וה"ה אם הנכסים אסורין בהנאה על הבן, לא זוכה בהן הבת אף שאין הבן זוכה בהן, דמ"מ אין לבת דין יורש כלל במקום בן, והנכסים הפקר צה"ג, וכן נראה מדברי הרשב"א צנדרים ס"פ השומפין [מ"ז ע"א] לדעת הראב"ד עיי"ש:

ז) וברמב"ם פ"ח מתרומות [ה"ד] ח"ל: בת ישראל שניסת לכהן ומת והניחה מעוברת, לא יאכלו עבדיה צתרומה בשביל העובר, שהילוד מאכיל, שאינו ילוד אינו מאכיל. לפיכך אם היה העובר חלל אינו פוסל העבדים, אלא אוכלין בגלל אחיו הכשרים עד שילד זה החלל

פ"ח מתרומות [ה"ד] ח"ל: בת ישראל שניסת לכהן ומת והניחה מעוברת, לא יאכלו עבדיה צתרומה בשביל העובר, שהילוד מאכיל, שאינו ילוד אינו מאכיל. לפיכך אם היה העובר חלל אינו פוסל העבדים, אלא אוכלין בגלל אחיו הכשרים עד שילד זה החלל

א עיין חזו"א הלכות זכיה שהפקדו סי' ד' ב עיין חידושי רבינו חיים הלוי על הרמב"ם שם.

במה שלא נתחייב לו, וזה ברור. לכן נראה דהך דינא דסילוק קודם אירוסין במחלוקת שנויה, ובפרט במה שכתבתי לעיל אם התנאי והסילוק נכתבו בתנאים אחרונים כדין התנאים א"כ נאמר אדעתא דהכי נתקדשה ונכנסה לחופה עמו, וזה ודאי דמועיל.

והנה אם סילוק מועיל בעודה ארוסה על נכסים שנפלו לה כשהיא נשואה, כתב הטור שני דעות וכן הש"ע סימן צ"ב סעיף ב', ועיין במשנה למלך שתמה דלהך דיעה שאין הסילוק מועיל על הנכסים שיפלו לה אח"כ א"כ מה איריא בנכסים שיפלו לה אחר הנשואין, אפילו בנכסים שיפלו לה בארוסה אחר כתיבה ואמירת הסילוק הזה לא יועיל הסילוק דמאי שנא, וכל הפוסקים לא דברו לחלק רק בין נפלו לה בעודה ארוסה או בעודה נשואה, אבל בעודה ארוסה לנפילת קודם התנאי והסילוק או לאח"כ לא דברו עיי"ש במשנה למלך. ונראה לי אף ר"י בעל סברא זו ס"ל דאדם יכול לסלק מדבר שלא בא לעולם, רק דס"ל ודאי קודם שבא הרבר בעולם אין בסילוקו ממש דממה מסתלק מאפס ותהו רק כשבא הדבר בעולם באותו שעה חל על אותו דבר סילוקו, וכזה אמרינן במה דקי"ל דאקני וקנה דאדם יכול לשעבד דבר שלא בא לעולם דלא חל השעבוד רק אז בעת שבא לעולם, ולכך ס"ל להרבה פוסקים דיכול לחזור משעבודו קודם שבא לעולם. ולפי"ז ס"ל בשלמא אי באותו זמן כשבא הדבר לעולם יכול לסלק עצמו, א"כ כשמסלק עכשיו אף שלא בא לעולם מ"מ כשבא לעולם חל הסילוק והוה כאילו עומד באותו פעם ומסלק עצמו ממנו בכל אופן, משא"כ אי באותו זמן אין בידו לסלק א"כ איך נאמר שיוכל לסלק עצמו מדבר שלא בא לעולם דיחול הסילוק כשיבוא לעולם ויהיה נחשב כאילו מסלק עצמו אז דהא אז ידיו אסורים ואין סילוקו מועיל כלום, וא"כ מה מהני סילוקו, ולהדיא אמרינן לר"מ דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם, מ"מ בנכסים שנפלו כשהוא גוסס הואיל דאז אין לו יד להקנות לא מועיל הקנין והיינו כהך דהכא, ולכך בנפלו לה כשהיא ארוסה א"כ הואיל ובידו לסלק אז מש"ה אף מקודם יכול לסלק דסילוק מועיל לדבר שלא בא לעולם, משא"כ בנפלו לה בנשואין דהא אין בידו לסלק באותו פעם דידו עדיף מידה א"כ אף

סילוק ולא מקודם, דלפי מ"ש זהו דוקא בכותב לה, אבל אם היא התנית עמו כלישנא דרמב"ם ואדעתא דהכי נתקדשה לו פשיטא דמועיל דכל תנאי שבממון קיים, ולא יהי' אלא תנאי דעלמא. וכאן ליכא לדמויי לקדשה על תנאי וכנסה סתם, דבממון לא שייך זאת, דאל"כ הוי להו להתוס' לתירוצי בקצרה דמשום תנאי אין לחוש הואיל וכנסה סתם (טו), וכן בהך דעל מנת שאין לך עלי שאר וכסות לא שמענו בפוסקים דצריך להתנות כן בשעת כניסה, אלא ודאי דלענין ממון תנאו קיים ולא אמרינן דמחיל (9) והדבר צ"ע.

ובאמת גוף הדין שהחליט הר"ן וכן הרשב"א דקודם אירוסין לא מהני סילוק אני מסופק אם אין דעת הר"ם שהובא במרדכי ריש פרק הכותב סותר לזה דכתב דאשה יכולה לסלק שעבוד מן הקרקע שיקנה בעלה, ואף דבשעת סילוקה עדיין לא קנה הקרקע כלל ואין לה ולבעל יד בהן כלל, ואעפ"כ כתב דסילוק מהני דאעפ"י דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם יכול לסלק עצמו מדבר שלא בא לעולם, וא"כ אף בזה יכול הבעל לסלק עצמו מנכסי אשתו. ובאמת בכמה דוכתי משמע בהר"ן דאין יכול לסלק עצמו מדבר שלא בא לעולם וכן בתשובה שלו סימן כ"ג עיי"ש, אבל לפי מה שכתב בחו"מ סימן ר"ט בהגהת רמ"א סעיף ח' דיכול לסלק עצמו מדבר שלא בא לעולם יש לפקפק. ואף שהסמ"ע שם ס"ק כ"א חילק דדוקא בעובדא דמהר"ם דעכ"פ היה לאשה שעבוד על הבעל ואף שלא חל על נכסיו שלא היו לו עדיין מ"מ שעבוד הי' לה עיי"ש, לא הבנתי דבריו, דמאי שנא סוף כל סוף על הך קרקע שיקנה אח"כ לא הי' לה שום נדנוד שעבוד, ומה ענין סילוק מהך קרקע למה שיש לה שעבוד על נכסים אחרים, ואי משום דנתקשה הסמ"ע בסתירה שיש לכאורה בדברי רמ"א מסעיף ד' לסעיף ח'. דבסעיף ד' פסק דאין מחילה חל על דבר שלא בא לעולם ואח"כ בסעיף ח' פסק דיכול לסלק עצמו מדבר שלא בא לעולם, נראה דלא קשה מידי, דודאי לשון סילוק מועיל כי יאמר הריני מסלק עצמי מבלי חפץ לזכות בדבר ההוא, אבל אין יכול לומר הריני מוחל לך במה שלא נתחייב לו אז ועל מה יפול לשון מחילה, ומחילה קודם החיוב לא שייך, כי מה ימחול

(טו) וכפי הנראה ודאי אם התנית בדרך תנאי כגון הרי אני מקודשת עד שלא תהיה לך פירות וכדומה וכו', נהי דהתנאי קיים מ"מ אם ירצה אח"כ לתבוע פירות וכדומה ממילא בטלו הקידושין ובוה לא מיירי, ואי שאמרה הרי אני מקודשת חוץ מפירות וכו' כה"ג אפשר דמהני, אבל לענין ירושה יראה דלא מהני, דאין משייר דבר שלא בא לעולם, כמו דאין מקנה דבר שלא בא לעולם, ועדיין צ"ל (מוהר"א מטיקטין מכו"ק).

(9) יראה דזה גם רק בחוץ ולא בעל מנת (הגהות מוהר"א מטיקטין מכו"ק).